

Авторська колонка: проблеми жанрової ідентифікації

Христина Калинюк

Інститут журналістики, Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
УКРАЇНА, м. Київ, вулиця Мельникова 36/1, E-mail: kristin.kalyniuk@gmail.com

The article is devoted to identification of the main characteristics and features of the column as a publicistic genre, finding its place in the system of genres.

Key words – column, genre, author, publicism, characteristics, columnism.

Інформаційний простір сучасної України – це простір ринку, в умовах якого загострюється боротьба за аудиторію. І ця боротьба викликає зміни усієї системи жанрів. Ринок і ринкова економіка вплинули на те, що зросла увага не тільки до контенту, а й до форми журналістських творів, до ролі суб'єкта висловлювання і до характеру взаємодії автора та аудиторії у цілому.

Зокрема, широкого розповсюдження у ЗМІ набула колумністика як сукупність текстів з яскраво вираженим особистісним фактором. У результаті сучасні дослідники заговорили про формування нового жанру – жанру колонки. Її поява (як і поява будь-якого публіцистичного жанру) свідчить про вдосконалення комунікативних стратегій у системі ЗМІ і, зокрема, означає, що вітчизняна преса дедалі більше орієнтується на діалог зі своїми читачами.

Комунікативні стратегії сучасних засобів масової інформації створюють сприятливі умови для рівноправного і безперервного діалогу з аудиторією, у якому великого значення набуває авторитетність суб'єкта висловлювання.

Сьогодні колонка – одна з найбільш затребуваних на сторінках ЗМІ текстових форм, яка у повній мірі віддзеркалює процеси, що відбуваються у сучасному інформаційному просторі.

Впродовж тривалого часу довкола цього терміна відбуваються дискусії. Одні дослідники теорії журналістики говорять про те, що колонка може існувати лише як форма подачі матеріалу [1] або просто не згадують її у своїх жанрових системах [2], інші визначають колонку як форму коментаря або різновид есе [4], треті ж визнають можливість появи на місці колонки самостійного жанру [3].

Сьогодні очевидно, що жанрова система міняється і ускладнюється із розвитком журналістики, суспільства. Зі змінами навколишньої дійсності змінюються і способи її відображення. Виокремлення особливого виду жанру або його поєднання з іншими жанрами відбувається у результаті змін у кожному із жанроутворюючих факторів. Ці зміни можуть пояснюватися ускладненням інформаційних завдань, відкриттям нових граней дійсності.

Колонка вбирає в себе елементи різних жанрів, намагаючись знайти свою нішу. Це складний процес, адже у кожного жанру свої інструменти і способи аналізу, але він іде. Специфіка колонки – в авторській рефлексії, на якій тримається розповідь.

Колумністика багато перейняла від традиційних жанрів публіцистики, перш за все – цікавість до авторитетного слова автора. Сама ідея авторської рубрики, яка

передбачає яскраво виражене авторське «я» і високу ступінь свободи публіциста, має великий вплив на інтонацію діалогу з аудиторією та композицію тексту. Колумніст може вибирати зручну для нього форму самовираження, і доволі часто ця форма продиктована процесом жанрової дифузії.

Колонка як жанр має свої ознаки. А саме:

1. *Предмет* колонки – особисте переживання автора через актуальну на його думку проблему.
2. *Функція* – демонстрація погляду суб'єкта соціальної практики у зв'язку з певною ситуацією з метою звернути увагу аудиторії не лише на саму ситуацію, а й на характер її оцінки.
3. *Метод* – образний аналіз, тобто поєднання аналізу (виявлення взаємозв'язків предмета, причин, наслідків, їх оцінка, прогноз розвитку) та художнього узагальнення.
4. *Зміст*. За змістовим наповненням колонка – це система переживань, породжених фактами, подіями чи явищами, з якими автор зіштовхується безпосередньо або які здаються йому актуальними на даний момент (багато колонок прив'язані до певних дат). Так як основним у колонці є не факт, а ставлення автора до нього, колонка стає жанром максимально інтимним, де автор не боїться зробити себе учасником подій, розповідаючи про особистий досвід, враження та демонструючи свою особисту думку.
5. *Форма*. За своєю формою колонка – вільна розповідь, що містить елементи різних жанрів, від замітки до есе. Ключовими прийомами інтимізації у колонці є імітація усного мовлення, використання експресивної і зниженої лексики, діалогізація тексту.

Висновок

Отже, колонка – це специфічний жанр дифузійної форми. Говорячи про жанроутворюючі чинники, які дозволяють виділити колонку як окремий жанр, варто зазначити, що хоча тексти колонок і мають очевидні відмінні ознаки, сама специфіка цього жанру із сильним авторським «я», увагою до форми і прагненням до самовираження не дозволяє обмежувати його жорсткими рамками, і тому для жанру колонки характерна розмитість жанрових меж.

Література

1. Гордеев Ю. А. Жанровая специфика колонки в печатных СМИ / Ю. А. Гордеев // Жанровые метаморфозы в российской журналистике: тезисы IV Всероссийской научно-практической конференции г. Самара 18–19 марта 2010 г. — Самара : Изд-во «Порто-принт», 2010. — С. 22–23.
2. Тertyчный А. А. Жанры периодической печати / А. А. Тertyчный. — М. : Аспект Пресс, 2000. — 312 с.
3. Черникова Е. В. Азбука журналиста / Е. В. Черникова. – М., 2009. – 283 с. 4. Шостак М. Журналист и его произведение / М. Шостак. – М. : Гендальф, 1998. – 95 с.